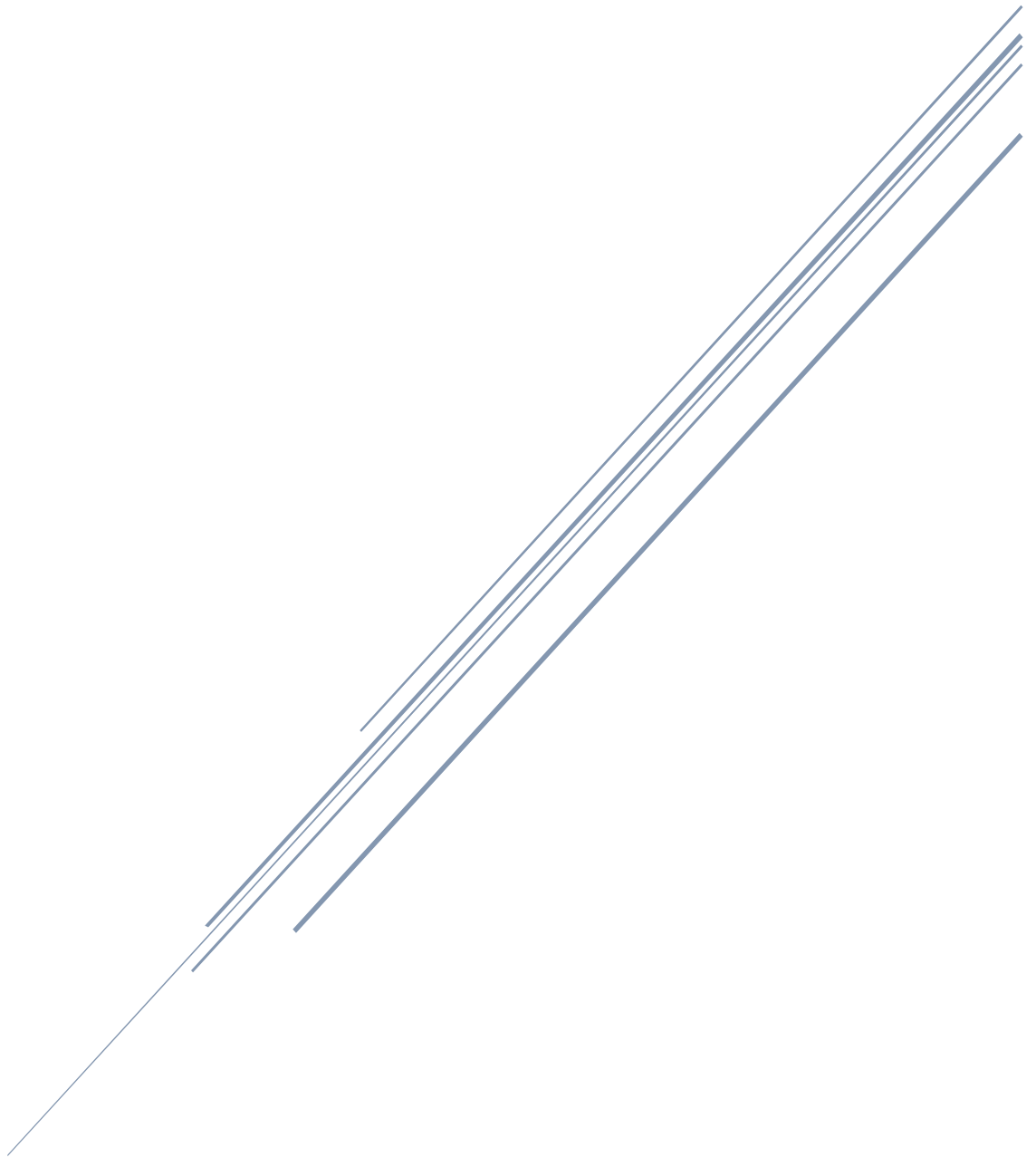

BEWEEGACTIVITEIT VAN KINDEREN OP HET SCHOOLPLEIN

Maartje van der Kolk
3030236

BEWEEGACTIVITEIT VAN KINDEREN OP HET SCHOOLPLEIN

Een onderzoek naar “Wat is het verschil in beweeggedrag van kinderen (4-12 jaar) op openbare sport- en beweegplekken met en zonder georganiseerde activiteiten?”

Student: Maartje van der Kolk

Studentnummer: 3030236

Opleiding: Biologie, Voeding en Gezondheid

Plaats: Hulshorst

Datum: 14 augustus 2023

Afstudeerdocent: Sander Blikendaal

DISCLAIMER

Dit rapport is gemaakt door een student van Aeres Hogeschool als onderdeel van zijn/haar opleiding. Het is géén officiële publicatie van Aeres Hogeschool. Dit rapport geeft niet de visie of mening van Aeres Hogeschool weer. Aeres Hogeschool aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van de inhoud van dit rapport.

Voorwoord

Voor u ligt het afstudeerwerkstuk waarin onderzoek gedaan wordt naar de invloed van georganiseerde activiteiten op openbare sport- en beweegplekken. De opdracht is verstrekt door Aeres Hogeschool Almere in het kader van het afstudeerwerkstuk.

Ik wil graag Sander Blikendaal bedanken voor de begeleiding vanuit Aeres Hogeschool Almere. Ook wil ik TiO bedanken dat de observaties tijdens hun schoolpleinactiviteiten uitgevoerd mochten worden en wil ik Jordy Stock student GMD op Aeres Hogeschool Almere bedanken voor het helpen bij het observeren van het beweeggedrag op de locaties.

Maartje van der Kolk

Hulshorst, 14 augustus 2023

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting.....	4
Summary	5
1. Inleiding	6
1.2 Leeswijzer	8
2. Materiaal en methode.....	9
2.1 Onderzoeksopzet.....	9
2.2 Onderzoek locaties	9
2.2.1 Omgevingsfactoren	9
2.3 Instrumenten	10
2.3.1 Trainingen.....	11
2.4 Analyse	11
3. Resultaten.....	12
3.1 Pleinkenmerken.....	12
3.2 Controlelocatie	12
3.3 Interventielocatie	13
3.4 Vergelijking controlelocatie en interventielocatie	13
4. Discussie	15
4.1 Resultaten.....	15
4.2 Relevantie en reikwijdte.....	16
4.3 Reflectie onderzoeksmethode SOPLAY	16
4.3.1 Sterke punten	16
4.3.2 Zwakke punten	17
5. Conclusie en aanbevelingen.....	18
5.1 Conclusies deelvragen	18
5.2 Conclusie hoofdvraag	19
5.3 Aanbevelingen.....	19
Literatuurlijst	21
Bijlages.....	24
Bijlage I: Observatieformulier	24
Bijlage II: Plattegrond controle- en interventielocaties verdeeld in TA's.....	26

Samenvatting

Uit onderzoek gedaan door het Centraal Bureau voor de Statistiek in 2021 is gebleken dat slechts 62 procent van de kinderen tussen de 4 en 12 jaar voldoet aan de beweegrichtlijn (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022). Georganiseerde activiteiten op openbare sport- en beweegplekken is een manier om meer kinderen in beweging te brengen (Ricci et al., 2020). Op schoolpleinen worden regelmatig naschoolse sport- en beweegactiviteiten aangeboden, maar dit wordt zelden gemonitord en geëvalueerd. Vandaar dat het op dit moment nog onduidelijk is wat de impact is van georganiseerde sport- en beweegactiviteiten op openbare sport- en beweegplekken. Dit leidt tot de volgende hoofdvraag “Wat is het verschil in beweeggedrag van kinderen (4-12 jaar) op openbare sport- en beweegplekken met en zonder georganiseerde activiteiten?”

Om dit te onderzoeken is er gebruik gemaakt van de observatiemethode SOPLAY. Deze observatiemethode is gebruikt om de beweegactiviteit van het aantal kinderen verdeeld in jongens en meisjes te meten. De dataverzameling vond gelijktijdig plaats op één interventielocatie en op één controlelocatie door twee observanten. Met in totaal drie verschillende interventielocaties en drie verschillende controlelocaties. Dit gebeurde in de periode vanaf 8 mei 2023 tot en met 23 juni 2023. Per locatie worden drie observatiemomenten gebruikt.

De resultaten zijn in deze alinea te lezen. In totaal werden er 1837 kinderen geobserveerd, verdeeld in 1157 (63%) jongens en 680 (37%) meisjes. Op de controlelocaties is het beweeggedrag van de 422 jongens verdeeld in 278 (66%) sedentair en 144 (34%) matig/intensief aan het bewegen. Het beweeggedrag van de 376 meisjes is verdeeld in 241 (64%) sedentair en 135 (36%) matig/intensief aan het bewegen. Op de interventielocaties is het beweeggedrag van de 735 jongens is verdeeld in 364 (49,5%) sedentair en 371 (50,5%) matig/intensief aan het bewegen. Het beweeggedrag van de 304 meisjes is verdeeld in 177 (58%) sedentair en 127 (42%) matig/intensief aan het bewegen.

Hieruit komt de volgende conclusie: voor jongens geldt dat het aantal deelnemers hoger ligt bij georganiseerd aanbod en dat er actiever bewogen wordt, omdat er op die momenten meer competitie en team gebonden sport- en beweegactiviteiten plaats vinden. Voor meisjes geldt niet als dat het aantal deelnemers hoger is en actiever bewegen bij georganiseerd aanbod, omdat meisjes meer behoefte hebben aan vrije speelruimte.

Summary

Research conducted by the CBS in 2021 has shown that only 62 percent of children between the ages of four and twelve meet the guidelines for exercise (Central Bureau of Statistics, 2022). Organized activities in public sports and exercise areas is a way to get more children moving (Ricci et al., 2020). Activities where children have the ability to sport and exercise after school are regularly offered in schoolyards, but this is rarely monitored and evaluated. This is why it is currently still unclear what the impact of organized sports and exercise activities are on public sports and exercise places. This leads to the following main research question: "What is the difference in exercise behaviour of children (age 4-12) in public sports and exercise areas with and without organized activities?"

To investigate this, the observation method SOPLAY was used. SOPLAY was used to measure the physical activity of the number of children and where the results were divided into physical activity for boys and physical activity for girls. The data collection took place simultaneously at one intervention location and at one control location by one observer per location. With a total of three different intervention locations and three different control locations. This happened in the period from the 8th of May 2023 the 23rd of June 2023. Where three observation moments are used per location.

The results can be read in this paragraph. A total of 1837 children were observed, divided into 1157 boys and 680 girls. At the control locations, the exercise behaviour of the 422 boys were divided into 278 (66%) sedentary and 144 (34%) moderate/intensive exercise. The exercise behaviour of the 376 girls was divided into 241 (64%) sedentary and 135 (36%) moderate/intensive exercise. At the intervention locations, the exercise behaviour of the 735 boys was divided into 364 (49,5%) sedentary and 371 (50,5%) moderate/intensive exercise. The exercise behaviour of the 304 girls was divided into 177 (58%) sedentary and 127 (42%) moderate/intensive exercise.

The following conclusion can be drawn: for boys, the number of participants is higher with organized activities and there is more active exercise, an explanation for this can be that there is more competition and team-related sports and exercise activities take place. For girls the number of participants is lower in the more active organized activities, an explanation for this can be that girls need more free space to play.

1. Inleiding

Uit onderzoek gedaan door het Centraal Bureau voor de Statistiek in 2021 is gebleken dat slechts 62 procent van de kinderen tussen de 4 en 12 jaar voldoet aan de beweegrichtlijn. Dit percentage is erg laag (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022). De beweegrichtlijn houdt in dat kinderen minstens 1 uur per dag matig intensief bewegen. Minimaal 3 keer per week spier- en botversterkende oefeningen doen en voorkom stilzitten (Wendel-Vos et al., 2020). De beweegrichtlijnen zijn ontwikkeld om de minimale lichamelijke activiteit per persoon te kunnen vaststellen. Ook geeft de beweegrichtlijn aan hoeveel beweging elke leeftijdscategorie nodig heeft om er positieve gezondheidsvoordelen van te ervaren. Kinderen zijn in de afgelopen jaren steeds minder actief geworden en zitten steeds meer, dit heeft nadelige gevolgen voor hun gezondheid (Hills et al., 2015). Op steeds jongere leeftijd ontstaat er overgewicht, diabetes en andere welvaartsziektes. Terwijl kinderen juist voldoende lichaamsbeweging nodig hebben om op te groeien en hierbij de kans op welvaartsziektes in de toekomst te verkleinen (Hills et al., 2015). Wereldwijd is lichamelijk inactiviteit een van de belangrijkste doodsoorzaken. Lichamelijke activiteit is een prioriteit voor de volksgezondheid (Hebert et al., 2015).

Buitenspelen is voor kinderen een vorm van fysieke beweging, omdat ze rennen, klimmen en springen waarmee ze hun motoriek, balans, conditie, ritme en kracht ontwikkelen (Snoek et al., 2020). Dit is heet functioneel buitenspelen. Bij functioneel buitenspelen ontwikkelen kinderen hun zintuiglijke stimulatie en vindt herhaling van de motorische bewegingen plaats. Speelmogelijkheden op het speelplein zijn: klimmen, klauteren, rollen, springen en glijden. Een andere manier van de buitenspeelmanieren is het spelen van spelletjes met regels, dit kan met en zonder attributen. Onder het spelen van spelletjes met regels worden balsporten en tikkertje bedoeld (De Graauw et al., 2009).

Tijdens buitenspelen bewegen kinderen het meest en gevolgd door gymles, schoolpauzes en sportverenigingen (Snoek et al., 2020). Door de trend van digitale schermen waarbij ze steeds meer games spelen, filmpjes kijken en sociaal media gebruiken spelen kinderen steeds minder buiten en vertonen meer zitgedrag, ze worden inactiever (Laddu et al., 2021). Andere belemmeringen om niet buiten te spelen voor kinderen zijn dat de buitenspeelplekken niet naar hun wens zijn ingericht of door beperkende regels opgelegd door hun ouders (Snoek et al., 2020). Uit onderzoek van Schoeppe et al. (2016) blijkt dat ouders een belangrijke voorbeeldfunctie hebben als het gaat om beweeggedrag van hun kinderen. Wanneer ouders regelmatig sporten of zich actief verplaatsen, zoals fietsen of wandelen, dan stimuleren en motiveren ze hun kinderen hierbij. Dit kan worden geïntegreerd in de gezinssituatie en de kinderen nemen dit actieve gedrag over (Schoeppe et al., 2016).

Er spelen meerdere factoren een rol om het beweeggedrag van de kinderen op openbare sport- en beweegplekken te stimuleren. De factoren zijn buurtkenmerken, de sociale omgeving, de kenmerken van de speelplekken en de perceptie van ouders over veiligheid van de locatie (Buitenspelen in perspectief | Mulier Instituut, 2022). De openbare sport- en beweegplekken stimuleert elke doelgroep in de samenleving om meer te sporten, bewegen en buiten te spelen. Dit heeft positieve effecten voor de gezondheid, zowel lichamelijk als geestelijk (Kenniscentrum Sport & Beweging, 2022). Het model van de beweegvriendelijke omgeving bestaat uit drie pijlers: de hardware, de software en de orgware (Hoyng & Van Eck, 2021). De hardware omvat de fysiek omgeving, zoals openbare sport- en beweegplekken, die de kinderen stimuleren om te sporten, te bewegen en buiten te spelen. Dit heeft positieve invloed op de sociale, motorische en gezondheidsontwikkeling van kinderen (Van Alphen et al., 2017). De software van het model omvat het sport- en beweegaanbod, met onderscheid tussen activiteiten en interventies, begeleiding en coaching en communicatie en

voorlichting (Hoyng & Van Eck, 2021). De orgware van het model omvat de organisatorische aspecten, zoals de rol van buurtsportcoaches, die zich inzetten om alle inwoners van de buurt, wijk of gemeente te laten sporten en bewegen. De functie buurtsportcoach bestaat sinds 2008 en kan een belangrijke functie vervullen in het model van de beweegvriendelijke omgeving (Van Stam & Pulles, 2021). De openbare sport- en beweegplekken is een omgeving die mensen faciliteert, stimuleert en uitdaagt om te bewegen, te sporten en om te spelen (Kenniscentrum Sport & Bewegen, 2022).

Georganiseerde activiteiten op openbare sport- en beweegplekken is een manier om meer kinderen in beweging te brengen (Ricci et al., 2020). Een vorm van georganiseerd sporten is sporten bij een sportvereniging (Ridley et al., 2018). Hierbij is het opvallend dat jongens vaker sporten bij een sportvereniging dan meisjes en dat de fysieke activiteit afneemt wanneer de leeftijd toe neemt (Hebert et al., 2015). Kinderen die deelnemen aan georganiseerde sport- en beweegactiviteiten zijn actiever dan kinderen die dat niet doen. Het aanbieden van, sport gerelateerde, buitenschoolse activiteiten heeft een positief effect op zowel de fysieke lichaamsbeweging als mentale gezondheid van kinderen (Ricci et al., 2020). Het aanbieden van schoolplein sport kan voor kinderen een laagdrempelige manier zijn om buiten te spelen en te bewegen, want uit een recente studie blijkt dat Nederlandse basisschoolleerlingen minimaal 47 minuten per schooldag matig intensief actief zijn (Van Kann et al., 2016). Jongere jongens (4-7 jaar) spelen het langst buiten. Meisjes gaan juist meer buitenspelen als ze ouder worden (Lucassen et al., 2020). Deze beweging bestaat uit actief transport, beweging in vrije tijd en beweging op school waar de gymlessen en buitenspelen onder valt. Het schoolplein is een belangrijke plek waar kinderen bewegen, namelijk één vijfde van de hoeveelheid matig intensief bewegen wordt op schoolpleinen gedaan (Van Kann et al., 2016).

Op schoolpleinen wordt regelmatig naschoolse sport- en beweegactiviteiten aangeboden, maar dit wordt zelden gemonitord en geëvalueerd. Vandaar dat het op dit moment nog onduidelijk is wat de impact is van georganiseerde sport- en beweegactiviteiten op openbare sport- en beweegplekken. Dit leidt tot de volgende hoofdvraag “Wat is het verschil in beweeggedrag van kinderen (4-12 jaar) op openbare sport- en beweegplekken met en zonder georganiseerde activiteiten?” Met beweeggedrag wordt bedoeld het aantal kinderen dat aan het spelen of sporten is en daarbij wordt het passende activiteitsniveau sedentair of matig intensief gescoord. Om deze hoofdvraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

- Hoe actief is het beweeggedrag van de kinderen op openbare sport- en beweegplekken?
- Wat is het verschil in beweeggedrag tussen jongen en meisjes bij georganiseerde activiteiten?
- Wat is het verschil in beweeggedrag tussen jongens en meisjes zonder georganiseerde activiteiten?
- In hoeverre is er verschil in het aantal deelnemende kinderen (4-12 jaar) op de openbare sport- en beweegplekken bij georganiseerde activiteiten en zonder georganiseerde activiteiten?

De verwachting is dat kinderen met georganiseerde activiteiten op openbare sport- en beweegplekken meer aanwezig zijn en actiever bewegen tijdens de georganiseerde activiteit. Kinderen in de leeftijd 4-12 jaar bewegen op school tijdens gym, maar tijdens de ochtend- en middagpauze vindt er ook beweging plaats op het schoolplein (Van Kann et al., 2016). Ook sport 75% van de kinderen, 4-12 jaar, bij een sportvereniging onder begeleiding van een trainer. Dit valt onder georganiseerd sporten (Cijfers over beweging | Nederlands Jeugdinstituut, 2022). Verder zal het verschil in beweeggedrag tussen jongen en meisjes afhangen van de openbare sport- en beweegplek. Jongens hebben behoefte aan competitieve en team gebonden sport- en beweegplekken en zullen op die plekken meer matig/intensief beweeggedrag laten zien. Terwijl meisjes meer behoefte

hebben aan vrije speelruimte en individuele ruimte om matig/intensief te bewegen (Flaes et al., 2016). Het antwoord op bovenstaande hoofdvraag en deelvragen zijn relevant voor de buurtsportcoaches die werkzaam zijn in Almere. Ook zijn de resultaten relevant voor andere gemeentes die buurtsportcoaches in dienst hebben. Met dit onderzoek wordt geëvalueerd welke impact buurtsportcoaches hebben door middel van georganiseerde sport- en beweegactiviteiten te organiseren op het beweeggedrag van kinderen.

1.2 Leeswijzer

In [hoofdstuk 1](#) is de inleiding te lezen die op basis van literatuuronderzoek is geschreven. Het literatuuronderzoek leidde naar de hoofdvraag en deelvragen met de verwachte hypothese en voor wie dit onderzoek relevant is. In [hoofdstuk 2](#) is de materiaal en methode te lezen. Hierin is de onderzoeksopzet, onderzoek locaties, instrumenten en analyse besproken. In [hoofdstuk 3](#) worden de resultaten van het onderzoek besproken. In [hoofdstuk 4](#) volgt de discussie van het onderzoek. In [hoofdstuk 5](#) zijn de conclusie en aanbevelingen te lezen.

2. Materiaal en methode

2.1 Onderzoeksopzet

Voor dit onderzoek is er gekozen voor een quasi- onderzoeksopzet. Quasi-experimenteel onderzoek richt zich net als in onderzoeken om oorzaak en gevolg aan te tonen op de verschillen tussen de afhankelijke en onafhankelijke variabele. Als onderzoeker was er geen invloed op de interventielocatie, want die werd bepaald door het werkveld. In dit geval TiO wanneer ze de gekozen interventie schoolpleinsport aanboden en daarmee de controle locatie welke paste bij de schoolpleinen waar de interventie werd uitgevoerd.

Als openbare sport- en beweegplekken is ervoor gekozen om schoolpleinen te gebruiken, omdat schoolpleinen als de school uit is als een openbare ruimte werden gezien. Verder organiseren de buurtsportcoaches in Almere op meerdere schoolpleinen schoolpleinsport met een vergelijkbaar aanbod. De schoolpleinen met buurtsportcoaches werden gebruikt als interventie locatie. Om de controle locatie zo goed mogelijk af te stemmen op de interventie locatie is ervoor gekozen om ook schoolpleinen als controle locatie te gebruiken.

Om meer informatie te verzamelen over hoe de openbare sport- en beweegplekken gebruikt werden door kinderen van 4 tot 12 wordt de observatiemethode System for Observing Play and Leisure Activity in Youth (SOPLAY) gebruikt.

2.2 Onderzoek locaties

De dataverzameling vond plaats op drie interventieschoolpleinen en op drie controleschoolpleinen in Almere. Er werd één interventie schoolplein en één controle schoolplein aan elkaar gekoppeld en deze werden op hetzelfde tijdstip geobserveerd. Om de schoolpleinen te koppelen werd er rekening gehouden met een gelijke buurt en overeenkomsten met de beweegmogelijkheden op het schoolplein. In tabel 2.1 is te zien welke schoolpleinen aan elkaar gekoppeld zijn en op welk tijdstip de observaties plaats vonden. De observatie momenten vonden plaats in de periode van 8 mei tot en met 2 juni 2023. In deze periode vonden er per schoolplein drie observatiemomenten plaats om data te verzamelen.

Tabel 2.1:

Gekoppeld schoolplein locaties met dag en tijdstip van observeren

Interventie locatie	Controle locatie
Bouwmeesterbuurt – De Architect	Landgoederenbuurt Bommelstein
Woensdag om 14:30 – 16:00 uur	
Stripheldenbuurt- Buurtcentrum de Cartoon	Eilandenbuurt Archipel
Vrijdag om 13:30 – 15:00 uur	
Oostvaardesbuurt – De Egelantier	Seizoensbuurt Aurora
Vrijdag om 15:30 – 17:00 uur	

2.2.1 Omgevingsfactoren

Om interventie- en controlelocatie aan elkaar te koppelen is er gekeken naar overeenkomsten tussen schoolpleinen. Hierbij werd er gekeken naar speelplaatskenmerken zoals grote van het speelplein, speeltoestel, sportveld en vrije bewegingsruimte, deze werden tijdens het eerste observatie moment in kaart gebracht. De interventie en controle speeltuinen zijn niet in dezelfde buurt, omdat niet elke

buurt een vergelijkbare controle locatie heeft en op deze manier hebben elke interventie en controle locatie dezelfde randvoorwaarden. Door de verschillende wijken is er gekeken naar wijkgegevens. De wijkgegevens waarbij in dit onderzoek rekening zijn gehouden staan in tabel 2.2.

Tabel 2.2:

Wijkgegevens Almere (CBS in uw buurt, z.d.)

	Bouwmeesterbuurt	Eilandenbuurt	Landgoederenbuurt	Oostvaardersbuurt	Seizoensbuurt	Stripheldenbuurt
Aantal buurtbewoners	4400	6010	4125	5890	5075	6875
Percentage buurtbewoners tot 15 jaar	17	20	17	20	18	24
Percentage huishoudens met kinderen	41	49	48	57	51	52
Percentage niet westerse inwoners	31	40	26	41	28	31
Inkomen per inkomensontvanger	29000	37000	33000	35000	35000	37000
Percentage met laag inkomen	42	36	37	38	37	32
Oppervlakte in hectare (ha)	127	83	78	121	143	176

2.3 Instrumenten

Om meer informatie te verzamelen over het gebruik van de schoolpleinen bij kinderen van 4 tot 12 jaar met en zonder professionele begeleiding werd er gebruikt gemaakt van de observatiemethode SOPLAY. De SOPLAY methode is een gevalideerde observatie methode om tijdens fysieke activiteiten meer informatie te krijgen over het aantal deelnemers en hun activiteitsniveau en daarmee het gebruik van de openbare sport- en beweegplekken (McKenzie, 2006).

Voordat de observaties begonnen werd elk schoolplein opgedeeld in verschillende target areas (TA's) en de omgeving van het schoolplein werd in kaart gebracht. De TA's werden praktisch verdeeld voor de observant waarbij gekeken werd naar eventueel fysieke grenzen en niet te grote TA's. Hierbij werd er gekeken naar pleinkenmerken die stimulerend zijn om actief te bewegen zoals de grootte van de TA, speeltoestellen, sportveldje en vrije bewegingsruimte. Vervolgens werden de TA's genummerd en kon er tijdens het observeren elke TA afgegaan worden.

Het observeren gebeurde elke tien minuten, wat neerkomt op vijf keer per uur. De observant ging scannend langs de TA van links naar rechts, om eerst het aantal jongens die zich in het TA's bevinden hen activiteitsniveau sedentair of matig/intensief te noteren en daarna van de meiden. De observant ging op deze manier elk TA langs. De activiteitsniveaus zijn: sedentair (hiermee werd bedoeld

minder actief als lopen voorbeelden zijn zitten, staan of liggen) en matig/intensief (hiermee werd bedoeld alles wat niet sedentair is)

De waarnemingen tijdens de observaties werden genoteerd in het observatieformulier, wat te zien is in bijlage I.

2.3.1 Trainingen

Om alle data te verzamelen waren meerdere observanten nodig. Alle observanten die meewerkte aan het verzamelen van data volgden eerst een training. Het eerste onderdeel van de training bestond uit een instructievideo waarin het protocol van de SOPLAY methode wordt uitgelegd (Thomas, McKenzie, 2015). Als tweede werd er geoefend met behulp van de oefenvideo. In de oefenvideo werd er geoefend om het beweegniveau vast te stellen en hoe vaak elk beweegniveau voorkwam (Thomas, McKenzie, 2015b). Nadat het oefenen doorlopen was, werd de video van het assessment getoetst bij de observanten (Thomas, McKenzie, 2015c).

Nadat het filmmateriaal was doorgenomen werd er in de praktijk geoefend met het observeren en het documenteren van het beweeggedrag. Dit gebeurde tijdens een oefenmiddag. Tijdens de oefenmiddag werd er in de praktijk geoefend met het uitvoeren van de scans en het observatieformulier. Er werden meerdere observatierondes gedaan en vervolgens werden de resultaten besproken tussen de observanten, zodat er een overeenkomst was tussen de observanten en de resultaten betrouwbaar waren.

2.4 Analyse

Om de hoofdvraag en deelvragen van het onderzoek te beantwoorden is de verzamelde data van de observaties genoteerd in Excel en uiteindelijk werd de data verwerkt in Statistical Package for the Social Sciences (SPSS). De onafhankelijke variabele was de aanwezigheid van de georganiseerde activiteiten op de schoolpleinen en de afhankelijke variabele was het beweeggedrag van de kinderen. Met het beweeggedrag werd het aantal kinderen verdeeld in jongens en meisjes en hun activiteitsniveaus bedoeld.

De deelvragen werden op de volgende manier uitgewerkt om de uiteindelijk de hoofdvraag te kunnen beantwoorden. De deelvraag: "Hoe actief is het beweeggedrag van de kinderen op openbare sport- en beweegplekken?" werd op een beschrijvende manier uitgewerkt: voor alle onderzoeklocaties werd het aantal gemiddelde aanwezige kinderen onderverdeeld in jongens en meisjes en hun activiteitsniveau. De resultaten werden weergegeven in tabellen en grafieken. Voor de deelvragen: "Wat is het verschil in beweeggedrag tussen jongens en meisjes bij georganiseerde activiteiten?" en "Wat is het verschil in beweeggedrag tussen jongens en meisjes zonder georganiseerde activiteiten?" werd de data van de activiteitsniveaus gebruikt om met de chikwadraattoets een significant verschil aan te tonen tussen jongens en meisjes. De deelvraag: "In hoeverre is er verschil in het aantal deelname van kinderen (4-12 jaar) op de openbare sport- en beweegplekken bij georganiseerde activiteiten en zonder georganiseerde activiteiten?" werd de verzamelde data van het aantal deelnemende kinderen verdeeld in jongens en meisjes gebruikt om met de t-test aan te tonen of er een significant verschil is. Bij zowel de chikwadraattoets als de t-test werd een p-waarde van <0,05 als significant gezien.

3. Resultaten

De observaties zijn uitgevoerd op drie interventielocaties en op drie controlelocaties. Elke locatie had drie observatiemomenten, wat neerkomt op een totaal van achttien observatiemomenten. In totaal werden er 1837 kinderen geobserveerd. Verdeeld in 1157 (63%) jongens en 680 (37%) meisjes. In dit hoofdstuk zijn verdere resultaten te lezen.

3.1 Pleinkenmerken

De pleinkenmerken van de controlelocatie en interventielocaties zijn in kaart gebracht. Dit is voor het eerste observatiemoment gebeurt. In tabel 3.1 zijn per schoolplein de kenmerken te lezen. Ook is elk schoolplein voor het eerste observatiemoment in TA's verdeeld. De verdeling van de TA's is tot stand gekomen door logische afbakeningen van het schoolplein en een realistische grote van het TA voor de observant. In [bijlage II](#) is per schoolplein de plattegrond met de verdeling van de TA's te zien.

Tabel 3.1:

Pleinkenmerken

Architect	Bommelstein	Cartoon	Archipel	Egelantier	Aurora
Klimparcours	Speelhuisje	Klimrek	Voetbalveld	Veld voor basketbal	Pleinruimte
Klim/ren tol	Voetbalveld	Schommel	Basket	en voetbal	Speelheuvel/glijbaan
Schommel	Tafeltennistafel	Glijbaan	Tafeltennis	Fietsenrek	Klimboomstammen
Glijbaan	Kaatsmuur	Voetbaltafel	Gekleurde	Klimrek	Duikelrek
Tafeltennistafel	Palen	Evenwicht	tegels	Tafeltennistafel	Klimrekken
Balanceerbalk	Schommel	parcours om over	Belijning:	Glijbaan/speelhuisje	Basketbalveld
Fietsenstalling	Klimrek	te lopen	kings-couts	Draaitol	Zitplekken
Grasveld	Basket-kind	Balanceerbalk	Belijning: spel	Pleinruimte	
Pleinruimte	Keien	Pleinruimte	Klimrek		
	Pleinruimte		Duikelrek		
			Schommels		
			Fietsenstalling		
			Pleinruimte		

3.2 Controlelocatie

De drie controlelocaties waren Archipel, Aurora en Bommelstein. Op elke locatie vonden drie observatiemomenten plaats. In totaal werden er 798 kinderen geobserveerd, met de verdeling van 422 (53%) jongens en 376 (47%) meisjes. Het beweeggedrag van de 422 (53%) jongens is verdeeld in 278 (66%) sedentair en 144 (34%) matig/intensief aan het bewegen. Het beweeggedrag van de 376 meisjes is verdeeld in 241 (64%) sedentair en 135 (36%) matig/intensief aan het bewegen.

Om te onderzoeken of er een significant verschil is tussen het beweeggedrag van de jongens en van de meisjes op de controlelocaties is de chikwadraattoets uitgevoerd. Uit de chikwadraattoets blijkt met 95% betrouwbaarheid dat er geen significant verschil is tussen de jongens en de meisjes wat betreft het beweeggedrag op de controle locaties ($p = .598$). Kijkend naar het matig/intensief beweegniveau bij de jongens 34% en bij de meisjes 36%. Voor het beweeggedrag sedentair bij de jongens 66% en bij de meisjes 64%.

3.3 Interventielocatie

De drie interventielocaties waren Architect, Cartoon en Egelantier. Op elke locatie vonden drie observatiemomenten plaats. In totaal werden er 1039 kinderen geobserveerd, met de verdeling van 735 (71%) jongens en 304 (29%) meisjes. Het beweeggedrag van de 735 jongens is verdeeld in 364 (49,5%) sedentair en 371 (50,5%) matig/intensief aan het bewegen. Het beweeggedrag van de 304 meisjes is verdeeld in 177 (58%) sedentair en 127 (42%) matig/intensief aan het bewegen.

Om te onderzoeken of er een significant verschil is tussen het beweeggedrag van de jongens en van de meisjes op de interventielocaties is de chikwadraattoets uitgevoerd. Uit een chikwadraattoets blijkt met 95% betrouwbaarheid dat het beweeggedrag bij jongens actiever is dan bij het beweeggedrag van meisjes ($p = .010$). Kijkend naar het matig/intensief beweegniveau bij de jongens is dit 50,5% en bij de meisjes is dit 42%. Voor het beweeggedrag sedentair bij de jongens 49,5% en bij de meisjes 58%.

3.4 Vergelijking controlelocatie en interventielocatie

In tabel 3.2 zijn de controlelocaties en interventielocaties samengevoegd in een tabel om de vergelijking inzichtelijk te maken. In tabel 3.2 is te zien dat het totaal aantal jongens bij de interventielocatie aanzienlijk hoger is dan het totaal aantal meisjes bij de interventielocatie. In tegenstelling tot de jongens ligt het aantal deelnemende meisjes hoger bij de controlelocaties dan bij de interventielocaties.

Om te onderzoeken of er een significant verschil is tussen de controlelocaties en de interventies met betrekking tot het aantal deelnemers verdeeld in jongens en meisjes. Als eerste is de t-test uitgevoerd om een verschil in aantal deelnemende kinderen, jongens en meisjes, op de controlelocaties en de interventielocaties te meten. Het totaal aantal observaties is 555, met een gemiddeld aantal deelnemers op de interventielocaties van 3,46 ($SD = 3,784$) en op de controlelocaties van 3,13 ($SD = 4,585$). De uitkomst $p = .174$ geeft aan dat er geen significant verschil tussen het aantal deelnemende kinderen op de controlelocaties en de interventielocaties.

Als tweede is de t-test uitgevoerd om het verschil in aantal deelnemende jongens op de controlelocaties en de interventielocaties te meten. Met totaal 555 observaties met een gemiddeld aantal deelnemers per observatie op de interventielocaties van 2,45 ($SD = 3,267$) en op de controlelocaties van 1,65 ($SD = 2,641$), geeft de uitkomst $p = .001$ aan dat er een significant verschil is in het voordeel van de interventielocaties.

Als derde is de t-test uitgevoerd om het verschil in aantal deelnemende meisjes op de controlelocaties en de interventielocaties te meten. Met totaal 555 observaties met een gemiddeld aantal deelnemers per observatie op de interventielocaties van 1,01 ($SD = 1,588$) en op de controlelocaties 1,47 ($SD = 2,524$), geeft de uitkomst $p = .005$ aan dat er een significant voordeel is voor de controlelocaties.

Tabel 3.2:

Vergelijking controle- en interventielocaties in aantallen, percentage opgesplitst in jongens en meisjes en hun beweegniveau.

N; %	Totaal	Interventielocaties	Controlelocaties
Schoolpleingebruikers	1837; 100	1039; 57	798; 43
Jongens	1157; 63	735; 71	422; 53
Meisjes	680; 37	304; 29	376; 47
Bewegingsintensiteit sedentair	1060; 58	541; 51	519; 49
Jongens	642; 56	364; 49,5	278; 66
Meisjes	418; 61	177; 58	241; 64
Bewegingsintensiteit matig/intensief	777; 42	498; 64	279; 36
Jongens	515; 44	371; 50,5	144; 34
Meisjes	262; 39	127; 42	135; 36

4. Discussie

Het voorliggend onderzoek heeft als doel om het beweeggedrag van kinderen op openbare schoolpleinen tijdens georganiseerde activiteiten en zonder georganiseerde activiteiten te monitoren en te evalueren. De observatiemethode SOPLAY is hiervoor gebruikt.

4.1 Resultaten

De eerste stap voorafgaand aan het onderzoek was het bepalen van de locaties. Omdat het een quasi experimenteel onderzoek is, werd dit gedaan door het werkveld. TiO biedt op locaties in Almere Buiten schoolpleinsport aan, deze locaties zijn gebruikt als interventielocaties. Hierbij zijn zelf de controlelocaties gekozen. Belangrijk om te melden is dat er als eerste geprobeerd is om de controlelocatie en interventielocatie in dezelfde buurt te onderzoeken. Dit is niet gelukt, omdat het niet bij elke controle- en interventielocaties een vergelijkbare locatie was. Daarom is er voor controle- en interventielocaties in andere buurten gekozen. Uit de literatuur blijkt dat dit mogelijk is. Wel dient er rekening gehouden te moeten worden met buurtkenmerken, aantal buurtbewoners, percentage kinderen, percentage huishoudens met kinderen, percentage niet-westerse inwoners, inkomen en percentage laag inkomen (Flaes et al., 2016). Deze kenmerken zijn meegenomen in het koppelen van de interventieschoolpleinen aan de controleschoolpleinen. Hieruit zijn de volgende drie koppels ontstaan: Architect (interventielocatie) en Bommelstein (controlelocatie), Cartoon (interventielocatie) en Archipel (controlelocatie) en Egelantier (interventielocatie) en Aurora (controlelocatie).

In deze paragraaf zullen de resultaten van de eerste deelvraag worden besproken: "Hoe actief is het beweeggedrag van kinderen op de openbare sport- en beweegplekken?" Voor deze deelvraag is de verzamelde data gebruikt van de controlelocaties. Uit de data van dit onderzoek blijkt dat het beweegniveau sedentair met 65% wordt waargenomen en dit het voornaamste beweegniveau is. Uit onderzoek van Andersen blijkt dat kinderen in hun schoolpauze, zonder georganiseerd aanbod, 36% sedentair gedrag vertonen en 64% matig/intensief beweeggedrag vertoonde tijdens de pauzes op de schoolpleinen (Andersen et al., 2015). Deze onderzoeken zijn niet volledig vergelijkbaar, omdat er een verschil is in schooltijd en vrijetijd. De overeenkomst van deze onderzoeken is dat er geen georganiseerd aanbod wordt aangeboden. Hierin is het opvallend dat kinderen tijdens schooltijd actiever bewegen, hiermee wordt het beweegniveau matig/intensief bedoeld, dan in hun vrije tijd na schooltijd.

Bij de deelvragen: "Wat is het verschil in beweeggedrag tussen jongens en meisjes bij georganiseerde activiteiten?" en "Wat is het verschil in beweeggedrag tussen jongens en meisjes zonder georganiseerde activiteiten?" is de chikwadraattoets gebruikt om een significant verschil te onderzoeken. Hieruit blijkt dat er geen significant verschil is tussen het beweeggedrag van jongens en meisjes zonder georganiseerde activiteiten. Wel is er een significant verschil tussen het beweeggedrag tussen jongens en meisjes bij georganiseerde activiteiten. Het verschil hierin is dat er 735 jongens aanwezig waren en 304 meisjes. Bij georganiseerde activiteiten zijn ruim twee keer zoveel jongens aanwezig dan meisjes. Naast dat de jongens ruim twee keer zoveel aanwezig zijn is hun beweegniveau 50,5% geobserveerd met matig/intensief, in tegenstelling tot de meisjes met 42%. Uit dit onderzoek blijkt dat georganiseerd aanbod door de buurtsportcoaches een belangrijke functie vervult met name voor de jongens door middel van meer deelname en actiever beweeggedrag. De buurtsportcoaches hebben een belangrijke rol als het gaat om inwoners meer in beweging te krijgen. Door sport- en beweegactiviteiten te organiseren kunnen zij de verbinder worden tussen het (gemeente)beleid, inwoners en de praktijk door te monitoren en evalueren wat de inwoners nodig hebben (Van Stam en Pulles, 2021). Uit dit onderzoek blijkt dat de

buurtsportcoaches achtergrondkennis moeten krijgen over hoe meisjes te bereiken zijn voor georganiseerd aanbod en welke activiteiten aanslaan.

Bij de deelvraag: “In hoeverre is er verschil in het aantal deelnemende kinderen (4-12 jaar) op de openbare sport- en beweegplekken bij georganiseerde en zonder georganiseerde activiteiten?” is er om antwoord te geven op deze vraag onderscheid gemaakt tussen de data van het totaal aantal kinderen, het totaal aantal jongens en totaal aantal meisjes op de controle- en interventielocaties en geanalyseerd door middel van de independent sample t-test. Hieruit blijkt dat er geen significant verschil in totaal aantal kinderen op de interventielocaties en op de controlelocaties. Wel is er een significant verschil in het voordeel van de interventielocaties voor de jongens. Voor de meisjes is er een significant verschil in het voordeel van de controlelocaties. Uit de literatuur blijkt dat georganiseerde activiteiten op openbare sport- en beweegplekken één manier kan zijn om meer kinderen in beweging te krijgen (Ricci et al., 2020). In dit onderzoek geldt dat voornamelijk voor jongens, want bij meisjes is er een significant voordeel voor de controlelocaties. Onderzoek gedaan door Fleas bevestigt dat jongens meer aanwezig zijn op Krajicek speeltuinen dan meisjes, omdat Krajicek speeltuinen meer zijn ingericht op competitieve beweegvormen (Fleas et al., 2016) net als de interventie schoolpleinsport. Zowel het onderzoek van Fleas en dit onderzoek bevestigen dat vooral jongens meer in beweging komen.

4.2 Relevantie en reikwijdte

Het onderzoek naar beweeggedrag op openbare sport- en beweegplekken, in dit geval schoolpleinen, is uitgevoerd in Almere Buiten. De resultaten, conclusie en aanbevelingen geven een goed inzicht in het beweeggedrag van de jongens en meisjes op de zes locaties in Almere Buiten.

Op de interventielocaties bood TiO schoolpleinsport aan. Voor TiO zijn de uitkomsten van het onderzoek relevant om te evalueren en te monitoren wat de impact is van georganiseerde activiteiten op schoolpleinen. Met de resultaten van het onderzoek krijgen ze inzicht in de effectiviteit van hun werk, inzet en aanpak. Het kan de buurtsportcoaches in de toekomst helpen om met aantoonbare bewijsstukken hun werk te kunnen verantwoorden en onderbouwen bij de opdrachtgever, zodat er in de toekomst eventuele programma's op de resultaten aangepast kunnen worden (Hoogendam & Van Lindert, 2021). In dit onderzoek zijn de schoolpleinen verdeeld in verschillende TA's en zijn de schoolpleinkenmerken genoteerd, zie tabel 3.1, met één van de redenen om het voor de observanten overzichtelijk te houden. Tijdens dit onderzoek is er verder niets gedaan met de inrichting van de TA's op de schoolpleinen en het gebruik daarvan.

4.3 Reflectie onderzoeksmethode SOPLAY

4.3.1 Sterke punten

Ten eerste is een sterk punt van dit onderzoek, dat de dataverzameling gedurende het onderzoek door twee observanten werd uitgevoerd. Hierdoor werden de verschillende beweegniveaus hetzelfde geïnterpreteerd door de observanten. Ten tweede is een sterk punt dat er gelijktijdig één observant aanwezig was op de controlelocatie als op de interventielocatie. Dit maakt dat de kans op externe factoren die het beweeggedrag kunnen beïnvloeden niet aanwezig waren (Fleas et al., 2016). Verder is een voorwaarde van het onderzoek dat alle observaties volgens protocol zijn uitgevoerd, wat maakt dat de kans op fouten zo goed als zeer onwaarschijnlijk is. Deze observatiemethode heeft een hoge betrouwbaarheidsscore (McKenzie, 2006). Het derde sterke punt is dat er een kleine wijziging in het gestandaardiseerd protocol is toegepast. Tijdens dit onderzoek is de categorie matig intensief en intensief samengevoegd als matig/intensief, omdat het in de praktijk lastig bleek om die beweegniveaus te onderscheiden. Dit zorgt ervoor dat de observaties betrouwbaarder zijn en dat de observanten de verschillende beweegniveaus hetzelfde interpreteren.

4.3.2 Zwakke punten

Het eerste zwakke punt van het onderzoek is dat er nergens benoemd staat dat de data gecontroleerd op een aantal voorwaarden. Hieruit kan er niet aangetoond worden dat de analyse correct is uitgevoerd. Dit kan ervoor zorgen dat er twijfels ontstaan over de validiteit met betrekking tot de conclusies van dit onderzoek.

De SOPLAY observatiemethode is een methode die op vastgestelde momenten een scan doet van het beweegniveau op dat moment. Tijdens dit onderzoek werd er gedurende één uur elke tien minuten een scan gedaan, wat neerkomt op vijf scans per uur. Het tweede zwakke punt van dit onderzoek is dat het met deze onderzoeksmethode niet mogelijk is om de duur van het beweegniveau vasttestellen en dat het geobserveerde beweeggedrag erg afhankelijk is van het moment van de observatiescan. Het beweeggedrag wat tussen die tien minuten plaats vond is niet genoteerd en geeft dus een beperkte weergave van het werkelijke gebruik van de schoolpleinen.

5. Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt er antwoord gegeven op de hoofdvraag: “Wat is het verschil in beweeggedrag van kinderen (4-12 jaar) op openbare sport- en beweegplekken met en zonder georganiseerde activiteiten?” Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn er observaties uitgevoerd om de beweegactiviteit van kinderen te vergelijken bij georganiseerde activiteiten en zonder georganiseerde activiteiten. Als eerste worden de deelvragen beantwoord. Als tweede wordt de hoofdvraag beantwoord. Als laatste worden aanbevelingen voor het werkveld gegeven en voor een toekomstig vervolgonderzoek toegelicht.

5.1 Conclusies deelvragen

Deelvraag 1: Hoe actief is het beweeggedrag van kinderen op de openbare sport- en beweegplekken?

Uit de resultaten blijkt dat het beweeggedrag op openbare sport- en beweegplekken, in dit geval schoolpleinen, voornamelijk sedentair is. Van het totaal aantal kinderen dat aanwezig was ($N = 798$) vertoonde 65% sedentair beweeggedrag, wat betekent dat het meest geobserveerde gedrag van de kinderen zitten, liggen of stilstaan was. Het matig/intensief beweeggedrag bleef achter met 35%.

Deelvraag 2: Wat is het verschil in beweeggedrag tussen jongens en meisjes bij georganiseerde activiteiten?

Uit de resultaten blijkt dat jongens significant actiever ($p = .010$) zijn dan meisjes op de interventielocaties. Het verschil is dat jongens daadwerkelijk een actiever beweegniveau hebben dan meisjes bij georganiseerde activiteiten. De jongens hebben 50,5% matig/intensief beweeggedrag tot tegenstelling van de meisjes met 42% matig/intensief beweeggedrag. Het sedentaire gedrag is bij de meisjes hoger met 58% in vergelijking met de jongens met 49,5%.

Deelvraag 3: Wat is het verschil in beweeggedrag tussen jongens en meisjes zonder georganiseerde activiteiten?

Uit de resultaten blijkt dat er geen significant verschil ($p = .598$) is tussen het beweeggedrag van de jongens en meisjes op de controlelocaties. Hierin is opvallend dat het beweeggedrag van zowel de jongens (66%) als de meisjes (64%) voornamelijk sedentair is. Ook is het matig/intensief beweeggedrag gelijkwaardig met 34% voor de jongens en 36% voor de meisjes.

Deelvraag 4: In hoeverre is er verschil in het aantal deelnemende kinderen (4-12 jaar) op de openbare sport- en beweegplekken bij georganiseerde en zonder georganiseerde activiteiten?

Uit de resultaten blijkt dat de jongens op de interventielocaties met een significant verschil ($p = .001$) vaker aanwezig zijn dan op de controlelocaties. Op de interventielocaties is het aantal deelnemende jongens hoger dan op de controlelocaties. Hieruit blijkt dat jongens meer aanwezig zijn op openbare sport- en beweegplekken, in dit geval schoolpleinen, wanneer er een georganiseerde activiteit plaats vindt.

Uit de resultaten blijkt dat de meisjes op de controlelocaties met een significant verschil ($p = .005$) vaker aanwezig zijn dan op de interventielocaties. In tegenstelling tot de jongens is het aantal deelnemende meisjes hoger op de controlelocaties dan op de interventielocaties. Hieruit blijkt dat meisjes meer aanwezig zijn op openbare sport- en beweegplekken, in dit geval schoolpleinen, wanneer er geen georganiseerde activiteit plaats vindt.

5.2 Conclusie hoofdvraag

Door de antwoorden van de hierboven gestelde deelvragen kan de hoofdvraag: “Wat is het verschil in beweeggedrag van kinderen (4-12 jaar) op de openbare sport- en beweegplekken met en zonder georganiseerde activiteiten?” beantwoord worden.

Het beweeggedrag is in de hoofdvraag opgesplitst in aantal kinderen verdeeld in jongens en meisjes en hun activiteitsniveau. Voor het beweeggedrag van de jongens geldt dat bij georganiseerde activiteiten, op de interventielocaties, het aantal deelnemers significant hoger ($p = .001$) ligt dan op de controlelocaties. Ook was het beweegniveau op de interventielocaties van de jongens significant actiever ($p = .010$) dan de meisjes. Het beweegniveau matig/intensief werd op de interventielocaties door 50,5% van de jongens bereikt in tegenstelling tot 42% van de meisjes. Bij meisjes is er een significant verschil ($p = .005$) in aantal deelnemers op de controlelocaties in vergelijking met de interventielocaties. Opvallend is dat tussen het beweegniveau van de meisjes op de controlelocaties en de interventielocaties geen significant verschil is. Dit betekent dat meisjes op zowel de controlelocaties als interventielocaties met hetzelfde beweegniveau bewegen.

Voorafgaand aan het onderzoek werd er op basis van literatuur een hypothese geformuleerd. Voor jongens geldt dat het aantal deelnemers hoger ligt bij georganiseerd aanbod en dat er actiever bewogen wordt. Dus de hypothese is juist wat betreft de jongens. De meisjes hebben meer deelnemers bij ongeorganiseerd aanbod en hun beweegniveau heeft geen significant verschil bij georganiseerd en ongeorganiseerd aanbod. De hypothese geldt niet voor meisjes. De uitkomsten van het onderzoek bevestigen deels de hypothese.

5.3 Aanbevelingen

Door middel van de onderzoeksresultaten zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd voor de beroepspraktijk en voor vervolgonderzoek. Als eerste worden de aanbevelingen voor het werkveld besproken. Uit dit onderzoek blijkt dat het georganiseerde aanbod op de interventielocaties, schoolpleinsport, voor jongens daadwerkelijk een significant verschil is in meer deelnemers en een actiever beweegniveau. Voor jongens werkt de interventie schoolpleinsport en het advies hierin is deze interventie vaker in te zetten, met als doelstelling vaker schoolpleinen te gebruiken en met name jongens meer in beweging te krijgen. Volgens de literatuur komt dit doordat jongens gestimuleerd worden door aanbod in competitievorm. Meisjes hebben daarentegen meer behoefte aan eigen vrije speelruimte (Fleas et al., 2016). Voor meisjes kan er een geschikt aanbod gecreëerd worden door een programma te ontwikkelen waar de basisthema's als springen, balanceren, zwaaien, klimrek, duikelen en rollen aanbod komen (Adans & Jans, 2010). De buurtsportcoach heeft hierin in een belangrijke rol als schakel tussen de praktijk en programmamaker om het aanbod steeds beter te laten aansluiten in de praktijk (Hoogendam & Van Lindert, 2021). Hierin is de aanbeveling voor het werkveld om het aanbod schoolpleinsport diverse te maken om zowel jongens als meisjes te stimuleren om meer te bewegen.

Uit dit onderzoek blijkt dat meisjes minder aanwezig zijn op schoolpleinen zowel op de interventielocaties als de controlelocaties. Hierin kan het ontwerp van de schoolpleinen en de aard van de activiteiten een mogelijke verklaring voor zijn. De aanbeveling voor de beroepspraktijk is om openbare sport- en beweegplekken in de toekomst in te richten zodat het geschikt is voor jongens en voor meisjes. Hierin is het belangrijk dat er op de openbare plekken ruimte is voor competitieve mogelijkheden en genoeg (open)ruimtes met speeltoestellen waar meisjes hun eigen vrijheid kunnen gebruiken om te bewegen en te spelen. Deze aanbeveling zorgt in de toekomst voor meer gebruik van de openbare plekken door zowel jongens als meisjes.

De volgende aanbevelingen hebben betrekking op vervolgonderzoek. Tijdens dit onderzoek hebben de observaties plaats gevonden op zes locaties in Almere Buiten. Voor een vervolg van dit onderzoek is een aanbeveling om andere locaties in Almere Buiten en andere wijken van Almere hetzelfde onderzoek uit te voeren, om zo een algemeen beeld te krijgen over het beweeggedrag van kinderen in Almere. Hierna kan een volgende stap in het onderzoek zijn om het uit te voeren in andere steden en/of dorpen om mogelijk een verschil te onderzoeken in verschillende steden en het verschil tussen steden en dorpen. Met deze resultaten kan er een vervolgonderzoek ingezet worden. Met dit vervolgonderzoek kan er onderzocht worden welke strategieën er mogelijk ingezet kunnen worden om meer kinderen in beweging te krijgen. Deze strategieën moeten aansluiten bij de behoeftes van de doelgroep tussen de 4 en 12 jaar. Een tweede aanbeveling voor vervolgonderzoek is om te onderzoeken hoe meisjes daadwerkelijk meer in beweging te krijgen zijn en dit meetbaar te maken. Uit dit onderzoek blijkt dat jongens voornamelijk actiever beweeggedrag vertonen door competitief aanbod, voor meisjes is in dit onderzoek niet naar voren gekomen hoe zij actiever bewegen. De derde aanbeveling is om in vervolgonderzoek de TA's gegevens van het beweeggedrag in kaart te brengen waar jongens en meisjes het meest bewegen, hierbij meenemend welke pleinkenmerken hierbij horen en op basis van deze gegevens schoolpleinen in de toekomst zo in te richten dat elke doelgroep gestimuleerd wordt om meer en actiever te bewegen (Andersen et al., 2015).

De SOPLAY observatiemethode is een methode die op een vastgesteld moment van ieder individu een scan doet en daarbij het beweegniveau van dat moment bepaald. Deze methode is erg afhankelijk van het beweeggedrag op het moment van de scan. Ook is het niet mogelijk om de duur van het beweegniveau te meten. Een ander verbeterpunt is om gedurende elke 5 minuten een scan uitvoeren. Tijdens dit onderzoek werd er elke tien minuten een scan gedaan. Uit de ervaring die opgedaan is tijdens het observeren is het mogelijk om elke 5 minuten een scan uit te voeren, waardoor er vaker een scan plaats vindt en op deze manier meer data verzameld over het beweeggedrag. In toekomstig onderzoek is dit een punt van aandacht waarover nagedacht kan worden en rekening mee gehouden kan worden.

Literatuurlijst

- Adank, A., & Jans, L. (2010). Het schoolplein.... spelenderwijs bewegen. *Lichamelijke opvoeding*, 22–27. <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=5506&m=1448283570&action=file.download>
- Andersen, H. B., Klinker, C. D., Toftager, M., Pawlowski, C. S., & Schipperijn, J. (2015). Objectively measured differences in physical activity in five types of schoolyard area. *Landscape and Urban Planning*, 134, 83–92. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2014.10.005>
- Boonzajer Flaes, S. A., Chinapaw, M. J., Koolhaas, C. M., van Mechelen, W., & Verhagen, E. A. (2016). More children more active: Tailored playgrounds positively affect physical activity levels amongst youth. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 19(3), 250–254. <https://doi.org/10.1016/j.jsams.2015.03.001>
- Buitenspelen in perspectief – Mulier Instituut*. (z.d.). Mulier Instituut. Geraadpleegd op 11 mei 2023, van <https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/26820/buitenspelen-in-perspectief/>
- CBS in uw buurt*. (z.d.). Gemeente 2020. CBS in uw buurt. Geraadpleegd op 6 april 2023, van <https://cbsinuwbuurt.nl/#gemeenten20202>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022, 15 mei). *18- tot 35-jarigen bewogen minder in 2021*. Geraadpleegd op 10 maart 2023, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/20/18-tot-35-jarigen-bewogen-minder-in-2021#:~:text=Van%20de%20Nederlandse%20bevolking%20van,als%20in%202017%20en%202018.>
- Cijfers over beweging | Nederlands Jeugdinstituut*. (2022, 19 oktober). Nederlands Jeugdinstituut. Geraadpleegd op 23 januari 26, van <https://www.nji.nl/cijfers/beweging#aantal-kinderen-en-jongeren-die-voldoende-bewegen>
- De Graauw, C., van Loo, M., van Putten, M., & Roobol, M. (2009). *Verandering van speelgedrag op een groen schoolplein*. Gemeente Rotterdam. <https://edepot.wur.nl/222143>
- Hebert, J. J., Møller, N., Andersen, L. B., & Wedderkopp, N. (2015). Organized Sport Participation Is Associated with Higher Levels of Overall Health-Related Physical Activity in Children (CHAMPS Study-DK). *PLOS ONE*, 10(8), e0134621. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0134621>
- Hills, A. P., Dengel, D. R., & Lubans, D. R. (2015). Supporting Public Health Priorities: Recommendations for Physical Education and Physical Activity Promotion in Schools. *Progress in Cardiovascular Diseases*, 57(4), 368–374. <https://doi.org/10.1016/j.pcad.2014.09.010>
- Hoogendam, A., & Van Lindert, C. (2021). Monitoren en evalueren van een complex sportbeleidsinstrument: de buurtsportcoach. *Gezondheidswet*, 99(S1), 34–43. <https://doi.org/10.1007/s12508-021-00304-z>
- Hoyng, J., & Van Eck, M. (2021, maart). *Model BeweegVriendelijke Omgeving (BVO)*. Kenniscentrum Sport & Bewegen. Geraadpleegd op 2 maart 2023, van <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=10322&m=1616999350&action=file.download>

- Kenniscentrum Sport & Bewegen. (2022, 21 september). *Wat is een beweegvriendelijke omgeving?* [Video]. YouTube. Geraadpleegd op 2 maart 2023, van <https://www.youtube.com/watch?v=uEwoVsAoHWE>
- Laddu, D., Paluch, A. E., & LaMonte, M. J. (2021). The role of the built environment in promoting movement and physical activity across the lifespan: Implications for public health. *Progress in Cardiovascular Diseases*, 64, 33–40. <https://doi.org/10.1016/j.pcad.2020.12.009>
- Lucassen, J., Singh, A., Heijen, E., & Slot-Heijs, J. (2020). Buitenspelen. *Mulier instituut*. Geraadpleegd op 12 mei 2023, van <https://allesinbeweging.net/storage/2265/2020-Mulier---Verkenning-Buitenspelen-EU-en-NED.pdf>
- Ricci, J. M., Clevenger, K. A., Sellers, S. C., Davenport, S., & Pfeiffer, K. A. (2020). Associations between extracurricular activity participation and health-related variables in underrepresented children. *Sports Medicine and Health Science*, 2(2), 102–108. <https://doi.org/10.1016/j.smhs.2020.06.001>
- Ridley, K., Zabeen, S., & Lunnay, B. (2018). Children's physical activity levels during organised sports practices. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 21(9), 930–934. <https://doi.org/10.1016/j.jsams.2018.01.019>
- Schoeppe, S., Vandelandotte, C., Bere, E., Lien, N., Verloigne, M., Kovács, É., Manios, Y., Bjelland, M., Vik, F. N., & Van Lippevelde, W. (2016). The influence of parental modelling on children's physical activity and screen time: Does it differ by gender? *European Journal of Public Health*, 27, ckw182. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckw182>
- Snoek, H.M., Oosterkamp, E.B., Vaandrager L. (2020). Anders buitenspelen: Een onderzoek naar spelen en bewegen in de buitenruimte. Wageningen: Wageningen University & Research, Wetenschapswinkel. 48 p. (Rapport / Wageningen University & Research, Wetenschapswinkel; no. 367). <https://doi.org/10.18174/537349>
- Thomas McKenzie. (2006, 10 januari). *SOPLAY protocol*. Geraadpleegd op 26 april 2023, van https://activelivingresearch.org/sites/activelivingresearch.sdsc.edu/files/SOPLAY_Protocols.pdf
- Thomas McKenzie. (2015, 16 september). *SOPLAY SOPARC 1 Introduction 1* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Vci6eX_Nvng
- Thomas McKenzie. (2015b, september 16). *SOPLAY SOPARC 2 Practice* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=_lreQea2LZ8
- Thomas McKenzie. (2015c, september 16). *SOPLAY SOPARC 3 Assessment* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=AgckwNi0918>
- Van Alphen, T., Linde, K., Kok, L., Aben, J., Den Hertog, F., De Vries, W., Maas, R., Wesseling, J., Staatsen, B., & Storm, I. (2017). *Gezonde Omgeving Utrecht (GO! Utrecht) : Handelingsperspectieven voor een gezonde leefomgeving*. <https://doi.org/10.21945/rivm-2017-0189>
- Van Kann, D., Vos, S., & Kremers, S. (2016). Waar bewegen basisschoolleerlingen eigenlijk? *lichamelijke opvoeding magazine*, 8, 19–21. https://hbo-kennisbank.nl/details/sharekit_fontys:oai:surfsharekit.nl:b3ad4479-3276-417b-aa0b-

cdc356027ca4?has-link=yes&t-0-k=info%3Aeu-repo%2Fsemantics%2Farticle&t-2-k=info%3Aeu-repo%2Fsemantics%2FcontributionToPeriodical&q=waar+bewegen+basisschoolleerlingen+eigenlijk%3F

Van Stam, W., Pulles, I. De buurtsportcoach: sport, bewegen en gezondheid verbonden. *TSG Tijdschr Gezondheidswet* 99 (Suppl 1), 11-14 (2021). <https://doi-org.aeres.idm.oclc.org/10.1007/s12508-021-00303-0>

Wat bepaalt hoeveel kinderen buitenspelen? | *Mulier Instituut*. (2022, 29 juni). Mulier Instituut. Geraadpleegd op 11 mei 2023, van <https://www.mulierinstituut.nl/actueel/wat-bepaalt-hoeveel-kinderen-buitenspelen/>

Wendel-Vos, W., Van Den Berg, S., Duijvestijn, M., & De Hollander, E. (2020). Beweegrichtlijnen en Wekelijks Sporter : van vragenlijst tot cijfer. *Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu*. <https://doi.org/10.21945/rivm-2019-0237>

Bijlages

Bijlage I: Observatieformulier

Scoreformulier:

Datum: _____ Locatie: _____ Observant: _____

TA	KIND (aantal)					
	JONGENS			MEISJES		
	Totaal	Sedentair	Matig/intensief	Totaal	Sedentair	Matig/intensief

RONDE 1 - Tijd start:

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

RONDE 2 - Tijd start:

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

RONDE 3 - Tijd start:

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

RONDE 4 - Tijd start:

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						

Instructie:

- 1 Noteer de datum, locatie en naam observant.
- 2 Noteer de starttijd van de ronde
- 3 Observeer de TA's in oplopende volgorde; start bij TA #1
- 4 Observeer de TA en noteer eerst het totaal aantal jongens en meisjes in het TA
- 5 Deel daarna dat aantal in naar aantal Sedentair en aantal Matig/intensief
- 6 Zijn er in het TA géén jongens/meisjes noteer dan een 0 bij Totaal
- 7 Je hebt maximaal 10 minuten per ronde.
- 8 Na afloop van het meetmoment maak je een foto van het ingevulde scoreformulier
- 9 Lever de foto en het scoreformulier in bij degene die deze gaat digitaliseren

Opmerkingen*:

* noteer hier evt. bijzonderheden van dit meetmoment

9						
10						
RONDE 5 - Tijd start:						
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

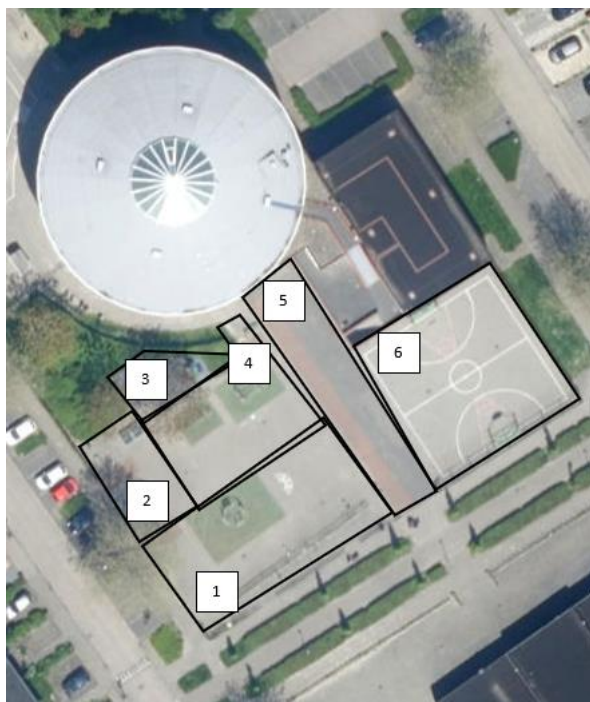
Bijlage II: Plattegrond controle- en interventielocaties verdeeld in TA's
Interventielocatie Architect

Interventielocatie Cartoon

Interventielocatie Egelantier

Controlelocatie Bommelstein

Controlelocatie Archipel

Controlelocatie Aurora

